

УДК: 321.7+316.75(1-15)

Примљено:
август 2010.

Прихваћено:
27. 9. 2010.

Оригинални научни рад

НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС

NATIONAL INTEREST

Година VI, vol. 8

Број 2/2010.

стр. 9-22

Буро Бодр жић*

КОЛОНИЈАЛНА ДЕМОКРАТИЈА

Резиме

Завршетком „хладног рата“ талас „демократизације“ запљуснуо је свом снагом земље које су се у хладноратовском надметању налазиле у супротном табору. Шта им је то донело: слободу или страну хегемонију? Може ли се „хладноратовска подела“ посматрати само као ид еолошка или је основ поделе дубљи, самим тим и трајнији? О томе се расправља у овом раду.

Прихватање заги дног социјалнополитичког, економског и културног обрасца није негдашње социјалистичке земље учинило Заги дом, већ колонијом Заги да.

Кључне речи: демократија, колонијализам, ид еологија, заги дњааштво.

Деветог новембра 1989. године, демонстранти из ДДР кренули су да руше Берлински зид. Не треба ни рећи да су били усхићени и да су ликовали, и не само они. Одушевљење је прелило све на Западу. Може се тај зид звати симболом хладног рата, немачке подељености или како већ, али он је био и симбол руске моћи која је значила: ми смо ту. Тог новембарског дана, прецизније ноћи, било је јасно да те моћи више нема, зато је славље било тако велико и тако широко на целом Западу и међу руским непријатељима на Истоку. Нико

* Институт за политичке студије, Београд

није прослављао крај хладног рата. Крај, сам по себи, не значи ништа кад не би значео резултат. А резултат је био више него јасан – пораз. Никакав пораз комунизма, већ пораз Русије. Русија се урушила двоструко: као геополитичка сила и као самостална историјска личност која трага за сопственим смислом историје.¹

Шта су те ноћи осећали Руси? Многи су се радовали. Али чему: чему су се они радовали, и огромна већина Срба с њима? Радовали се готово без изузетка. И они којима није било све по вољи, крили су своја осећања јер, Боже мој, требало је бити у моди.

Једно су многи превидели у хладноратовском надметању: да то није био сукоб апстрактних идеологија, већ конкретних народа и земаља. Не треба – упозорава А. Зиновјев – мешати борбу против комунизма са борбом против Совјетског Савеза: у бити реч је о овом другом које се представља као прво. Идеологијама нема места у рату, оне се обично користе као оправдање издаје.²

Није ли овде кључ контроверзе која је пратила Михаила Шолохова и његово стваралаштво: црвени или бели? Није ли његова порука: између наших црвених и њихових белих – за црвене; између њихових црвених и наших белих – избор пада на беле. Није одлучивала идеолошка боја, већ сродство. У оваквим сукобима не одлучује наклоност, већ припадност.

У роману *Узорана ледина* Шолохов се обратио онима који су се уздали у страну помоћ и савезнике, следећим речима: „Слушали смо вас прошли пут како сте нам златна брда и долине обећавали, и чудом смо се чудили, а одвише су вам обећања била склиска! Говорили сте да ће нам, као савезници, у случају устанка, смјеста допремити оружје и сву војну опрему. А наше је само пострељати комунисте. Али послје смо се ми замислили, и шта је испало? Оружје ће они и довести, то је јефтина роба, само, пази, они ће и сами ући у нашу земљу! А ако уђу, више их се нећеш лако ријешити! Да онда и њих мораднемо оружјем с руске земљице гонити. А комунисти су наши, може се рећи, своји, рођени, а они, враг би их знао како говоре, сви ходају охоло, и усред зиме не би од њих

1 Н. В. Нарочницка, *Русија и Словени у свијету промјена*, Београд, Богословски факултет, 2003, стр. 121.

2 А. Зиновјев, *Свијетла Будућност*, Загреб, Глобус, 1986, стр. 267.

измолио снијега, а ако им допаднеш шака, милости не чекај! ... Ми смо те савезнике упознали и осјетили! А не, ми ћемо се овдје са својом влашћу некако сами измирити, а износити свађу из куће нема смисла...“³

Сви су, некако, у те дане били оптимисти и на Западу и на Истоку. Сви су веровали да се изгубила могућност за сукоб и да долази период мира, ако не без икаквих, оно барем великих сукоба. Веровало се да нестаје подељености и да свет опет постаје један, који има једну душу и један глас. Проповедало се да настаје међународно братство и доба светског мира и просперитета под патронатом благословених САД, које ће се понашати и несебично и непристрасно, па су многи и тај патронат и окриље америчке хегемоније видели као благослов.

Идеологија американизма није штедела на обећањима. Свима је обећано да ће бити Запад, уколико то желе. Добра воља је ту. Рецепт – познат.

У време „хладног рата“ постало је уобичајено да се под речју Запад означава скуп земаља с одређеним социјално-политичким уређењем. Преузети овај образац увођењем демократије, тржишта и провођењем приватизације, сматрају западњаци, већ је довољно за преображај сопственог друштва у део Запада. Уверење да Запад сва своја достигнућа и место на ком се налази дугује приватном власништву и капитализму постало је опште.

А може ли се Запад свести на наведена својства или се ради о типу друштва формираног у специфичним и историјски непоновљивим околностима? Таква питања могла су изазвати само подсмех. И отворени презир.

Након пораза у „хладном рату“, бивши „марксистички“ претворили су се у ватрене „токвиловце“ и још жешће „поперовце“, проповеднике Запада као земаљског раја у којем влада благостање и изобиље, које се нуди свима, уколико се прихвате западни обрасци обликовања друштва. Срамна капитулација, без испалеженог метка, прослављана је као ослобођење, отварање врата и стварање услова за остварење свега оног што су обећавале комунистичке вође и идеолози. Сваки покушај да се о датој ствари проговори са становишта здра-

3 М. Шолохов, *Узорана ледина*, Загреб, 1980, стр. 225, 226

вог разума приман је као жал за изгубљеним позицијама у номенклатури пропалог поретка, или као идиотизам који не завређује никакву пажњу.

Запад је пружио подршку свим деструктивним силама да разбију комунистички управљачки апарат, не питајући каква је њихова природа, какви су им циљеви или идеологија. Сви они су названи слободарима и борцима за демократију. А кад се комунистички систем срушио, престали су бити интересантни, изузев уколико су се примили улоге да том истом, Западу омогуће пљачку својих земаља за шта су награђени примањима која их изједначавају са богатим људима на Западу. Сви они који се нису примили такве улоге, или им није додељена, постали су тужна појава. Најтужнија су свакако они који још нису схватили шта се догодило, још се позивају на своје заслуге у борби за демократију, сматрају се изневереним од стране Запада који је, изневеравајући њих, изневерио сопствене принципе, огрешио се о начела на којима је конституисан. И, веле, како ће и сам Запад, зато, пропасти.

Наша судбина, ма шта мислили, свиђало се то некоме или не, свезана је са судбином Русије.

Судбина Русије, па и целокупног Словенства, везана је с питањем у којој мери ће оно одолети болести која би се општим именом могла назвати *европејштином*. Облике европејштине којима се разара народни живот Николај Данилевски је свео на: изопачавање народног живота и његова замена туђим, иностраним облицима; позајмљивање иностраних институција и њихово пресађивање на руско тле; поглед на сва питања народног живота и на све односе, унутрашње и спољашње, с европске тачке гледишта, „њихово разматрање преко европских наочара“ и европског угла гледања.⁴

За Достојевског, који “естетизује” идеолошке и политичке појмове дајући им лик, европејштина је оличена у лику Смердјакова. Смердјаков је прототип наших западњака. Зна Смердјаков да га Иван мрзи. Али, он се Ивану жели допасти и учинити све што му затражи. И што помисли. Како је Запад много уложио у пропаганду, смердјаковштина се јако раширила. А ни раније је, по несрећи, није недостајало.

4 Н. Ј. Данилевски, *Русија и Европа*, Београд, Службени лист СРЈ, 1994. стр. 218.

Историја је неумољиви судија, не само државама већ и идејама. Она је показала да су се замисли западњака показале као утопија, а намере да се Русија преобрази идејама европског социјализма, као и либерализма, једино су изазвале побеснелу стихију услед које ће руска империја, само у једном веку, два пута подлећи, приморана да изнова поставља питања: ко је крив и шта да се ради?

Народи позајмљују техничка достигнућа и не само у области материјалне културе. И у сфери уметности позајмљују се технички поступци којима су овладали други народи. Али, оно што се не позајмљује, где нема подражавања, барем не оног које би било плодносно, јесу идеали. Идеали морају остати народни.

Монтескје је један од првих мислилаца који је запазио чињеницу да, упркос сличностима, између народа, постоје и такве разлике, које чине немогућим постављање правила и закона који би били примерени за све народе и који би код свих били једнако делотворни. Он је у тој ствари врло децидан у ставу да законски систем има свој корен у особености ма и одликама народа и земље. Бројни су чиниоци који утичу на стварање дате особености која сваки народ и земљу чине карактеристичним и самосвојним. У њих Монтескје убраја: климатске прилике, географски положај, својства тла, начин живота, саобраћајна својства земље, степен благостања, религију, обичаје и традиционално наслеђе. Закони су многобројни и разноврсни, али како сви свој корен имају у домицилном тлу, међу њима постоје невидљиве али органске везе које их чине системском целином. Укупност тих невидљивих али чврстих веза он назива духом закона. Зато је и најбоље државно уређење оно које је у складу са урођеним и историјски стеченим својствима дотичног народа.⁵

Све идеологије имају западно порекло. Незапад није дао ниједну идеологију.⁶ Најновија идеологија, која као и све претходне, долази са Запада јесте идеологија о „крају идеологије“. Сама по себи оваква идеја не може бити другачија до идеолошка.

5 Монтескје, *О духу Закона*, Београд, Филип Вишњић, 1989.

6 С. Хантингтон, *Сукоб цивилизација*, Подгорица, ЦИД, 1998, стр. 57.

Није неопходно постојање државне идеологије и државног идеолошког апарата, као што је било у социјалистичким земљама, да би се говорило о постојању идеологије. И без тога идеологија постоји и располаже средствима за идеолошку обраду маса. Идеолошко учење на Западу није систематизовано, подведено под једну идеју. Оно је плуралистичко, саткано од мноштва идеја које је немогуће објединити, које противурече једна другој. Али то не значи да нема јединства. Плурализам интереса и сукоби карактеристични су и за економску и политичку сцену Запада, али то не значи да не постоји јединство економског или политичког система. Њихови сукоби представљају поделу рада у оквиру дате делатности. То важи и за идеологију. Упркос разлици идеја и нивоу софистицираности на којем се саопштавају, на истом су послу Хајек и његови опоненти, а сви заједно, опет, на истом послу са највулгарнијим журналистима који ту идеологију сервирају масовним потрошачима, ма они први о томе не хтели ни чути.

Идеологија на Западу има ту особину да она нигде није изложена као целовито учење које би, као такво, било лако уочљиво. Она је растворена у свим друштвеним појавама: науци, уметности, штампи, телевизији, па и у религији.

Хвалоспиви приватном власништву, тржишту и капитализму уопште, које можемо наћи у Поперовим и Хајековим књигама, надилазе дитирамбе о комунизму који су се могли наћи у комунистичкој штампи. Али, ови претендују на научност, највишег реда. Апологија друштвеног поретка на Западу за њих је наука. Почетак идеологије они проналазе у критици тог система и његову критику означавају идеологијом.

Они признају да у западном друштву постоје аномалије, као што верујући човек прихвата да и у цркви има недолучних дела и поступака. Али, за верујућег човека, црква је црква: *врата ти клена неће је надвладати*. А све слабости говоре у прилог њеног божанског порекла, ако она, упркос свим слабостима и греховима њених мирјана, али и клира, опстаје – доказ је да није дело људских руку.

Исти је и однос према опонентима. На критику се обара са жестином која је у прошлости била својствена разрачунавању с јереси.

Можда је то и највећи успех Запада, да своју идеологију прода осталом свету као науку. И да је свет као такву прихвати.

Томе је, свакако, помогао високи професионализам стваралаца којима се не може порећи изузетна ерудиција и владање научним апаратом. Али је све стављено у службу унапред прихваћених ставова, готово предрасуда. Претензије либерала да, кад се говори о слободи, њихова буде прва и последња, никоме нису непознате.

Један од најоригиналнијих „изума“ политичке теорије јесте повлачење паралеле између животних услова који постоје у једној земљи и политичког система те земље. Из чега је изведено „епохално откриће“ да се узрок сиромаштва има приписати политичком систему. Из тога је извучен „далекосежни“ закључак: да би нека земља преовладала своје сиромаштво, неопходно је да она преуреди своје социјално-политичко уређење по западном обрасцу.

Идеолошком обрадом створена је представа западне демократије тако што се апстрахују моменти као што су: вишепартијски систем, слободни избори, подела власти и још понешто. И онда се то прогласило суштином западне државности која је свакоме доступна, која универзално важи.

Победа у „хладном рату“ дала је протагонистима оваквих теорија крила. Капитализам и демократија, посебице у америчкој варијанти, проглашени су циљем целокупне историје. И још, уз то, да је циљ достигнут. Средства масовног информисања су једну пропагандну бесмислицу, као што је Фукујамина о „крају историје“, издигла до равни генијалног открића.

Апологетика чини неминовном поделу на црно-бело. Западу је био потребан лик непријатеља од ког постоји опасност и који се може представити тако да би, у поређењу с њим, Запад изгледао као земаљски рај. Комунизам у Русији је дошао као поручен. Нестанком комунизма није нестала и потреба за политичким Ариманом. А где би га тражили до у Русији? Русофобија на Западу није настала с комунизмом, нити ће с њим нестати.

Сусретање Истока и Запада, даје правац читавој историји, представља осу историјског кретања, основну историјску тему. „Народи се на старој позорници појављују увек са

новом снагом и у старом заплету.“⁷ Страх од пораза у таквом сукобу никад, на Западу, није спласнуо. „Насупрот томе – вели Лингер – сплашњавала би претња од пораза који би вам могли нанети вама слични, у истом, у рату народа, па чак и братоубилачком рату.“⁸

Може се о дистинкцији пријатељ-непријатељ говорити – вели Карл Шмит – као о заостатку неких варварских времена, гајити нада да ће једног дана овакво груписање нестати с лица земље. Може се, каже он даље, из васпитних разлога фингирати да више уопште нема непријатеља. Све то може, дозвољено је гајити наде и имати тежње али „да се народи групишу према супротности пријатељ и непријатељ, да је та супротност и данас још стварна и да је као реална могућност дата за сваки народ који политички егзистира, то се разумно – вели Шмит – не може порећи“.⁹

Све до 1917. године идеја о комунистичком друштву била је монопол западних мислилаца. Кад се ова идеја преобразила у државну идеологију Совјетског Савеза, на њу се престало гледати као на своје чедо, већ се о њој почело говорити као о отелотворењу самог Сатане, упереног против западног друштва и његових „демократских вредности“.

Комунизам је заиста представљао претњу Западу, не зато што се могла очекивати некаква совјетска инвазија, већ стога што је претио да Запад ограничи на његове цивилизацијске границе. А за Запад то је исто што и пропаст.

Не смемо никад сметнути с ума, кад говоримо о западној нетрпељивости спрам Совјетског Савеза, да је пре 1917. године увелико започела колонизација Русије и њено потчињавање Западу. Совјетски Савез је учинио крај тој колонизацији.

Хладни рат је био само наставак оне политике коју је Запад водио према Совјетском Савезу у међуратном периоду, која је резултирала немачком агресијом 1941. године. А ова, међуратна политика, била је продужетак политике вођене према царској Русији. Срж односа Запада према Русији, вековима непромењен, сводио се на приказивање Русије као

7 Е. Лингер, *Гордијев чвор*, Чачак, Градац, год. 18/1990, бр. 92, 93, 94, стр. 129.

8 Исто, стр. 129.

9 К. Шмит, *Појам политичког – Норма и одлука*, Карл Шмит и његови критичари, Београд, Филип Вишњић, 2001, стр. 20.

политичког Аримана и супротстављање „европске индивидуалности и слободе“, православној традицији, као „тама, варварству и ропству“.¹⁰

Увек је оваква политика била заоденута фразеологијом о прогресу и слободи, о демократским вредностима и правима човека, о светском миру и братству међу народима. Оваква фразеологија била је у хладном рату главно оружје.

Пропагандно-психолошки рат избио је у први план. Ресурси који су инвестирани у ову кампању, од људских до финансијских, достигли су невероватне размере.

Циљ је био деморалисати становништво... пропаганду усмерити на оно најниже у човеку. Запад није оскудевао у средствима и није штедео. И победио је. „Али, победа Запада над Совјетским Савезом није била победа капитализма над комунизмом. „Хладни“ рат је био рат конкретних народа и земаља, а не апстрактних социјалних система.“¹¹

Од Запада, што је и данас лако уочљиво, Словени могу очекивати само осуду. Њихова одлука да се определе за демократију не узима се озбиљно, ни од левичара ни од десничара. Словени су увек криви и једнима и другима, због свега, па и због комунизма. Десничарима је довољно што су у једном моменту имали комунистички поредак па да их прогласе дефинитивно неподобним за демократију. Левичари их оптужују, због чињенице да се обећани рај бескласног друштва није догодио, само зато што су ову ствар баш Словени узели у своје руке. Они које је и сам Маркс најмање волео и којима никад не би поверио остварење сопственог идеала.¹²

Извлачити, по исходу хладног рата, закључак како је Запад победио захваљујући манама комунизма, којих је свакако било, и врлинама капитализма, којих свако има, значи не видети суштину ствари. Исто тако, у исходу сукоба, видети очигледан доказ да је капитализам, сам по себи, супериорнији поредак од социјализма представља очигледну глупост. Зашто би капиталистичка Индија била супериорна комунистичкој Кини? Кад бисмо из тога извукли доказ за супротно

10 Н. Нарочница, *Русија и Руси у светској историји*, Београд, СКЗ, 2008, стр. 23.

11 А. Зиновјев, *Запад: феномен западњаштва*, Београд, Наш дом, 2002, стр. 283.

12 Т. Шпидлик, *На изворима Европе*, Београд, Партедон, 2007, стр. 72.

па тврдили како је социјализам супериоран у односу на капитализам, учинили бисмо исто: изrekli бисмо глупост.

Да би се изводили закључци о супериорности једног поретка над другим потребни су лабораторијски услови, каквих у реалном историјском животу нема. Било би потребно да су супротстављене стране једнаке у свему, осим по друштвеном уређењу.

Западњаштво, каквог данас знамо, нема само један извор. Западњаштво је настало из различитих извора који су се сплели у један моћни историјски ток и процес. Да би се постало Западом, било би потребно поновити западну историју. Оно што се данас означава као Запад настајало је вековима, дуготрајним природним процесом духовног и културног сазревања.

Народи се могу трудити и тежити позападњачењу, као што и чине. Али они никад неће бити Запад. Копирањем Запада, чему су се одали сви народи источног блока, само је начин да се постане колонија запада. „Ма колико Руси попуњавали комунистички период своје историје, ма колико се трудили да разруше све што је постигнуто у том периоду, ма колико пузали на коленима и додворавали се Западу, Русија никад неће постати део Запада(...) Потребно је бити потпуни идиот да би се поверовало да ће се на Западу растопити од милине уколико се на светском тржишту појаве моћни конкуренти из Русије и почну да истискују америчке и западноевропске конкуренте.“¹³

Историја човечанства пружа најразличитије примере освајања и колонизације једне земље од стране друге, али још није познат пример да је неко предузео освајање за другог а не за себе, нити ће.

Запад је понудио особит тип колонизације који колонизованој земљи намеће изградњу социјално-политичког уређења, економије, идеологије и културе западног типа. Владавина која није резултат природне еволуције и који се једној земљи намеће споља остаје нешто вештачко ма колико је вође тих земаља свесрдно прихватале, из свог рачуна. Држава заснована на идеолошким и апстрактним планетарним идејама, лишена националног начела у својој основи, народног

13 А. Зиновјев, Исто, стр. 17.

духа који јој даје моралну снагу и основ постојања, по самој својој интенцији није могла бити оквир који би пружио уточиште и обезбедио заштиту циљевима и вредностима било које државотворне нације. „Колонизована земља се у свим аспектима доводи до таквог стања да постаје неспособна за самостално функционисање. У војном смислу она се толико деморализује, да не може бити говора о њеном отпору. Оружане снаге испуњавају улогу средства за спречавање протеста и могућих побуна. До жалосног нивоа се спушта национална култура. Њено место заузима култура, боље рећи, псеудокултура западњаштва.

Становништву се нуди сурогат демократије у виду распуштености, ослабљене контроле од стране власти, лаких забава, као и систем вредности који ослобађа људе од моралних ограничења и рада на себи.¹⁴

Основни циљ позападњачења, које се проводи под фирмом глобализације, јесте успостављање контроле којом ће се свакој земљи одузети могућност за самосталан развој.

Уподобити свој национални интерес и ускладити га с политиком САД, како саветују неки „експерти“ и „политички аналитичари“, немогуће је. Основни национални интерес је имати суверену државу. А основни циљ америчке политике управо је, спречити било коју државу да очува атрибуте суверености.

Тактика и мере, којом ће се политика доминације спроводити, разрађене су до танчина. Представио их је, сажето и прецизно, Александар Зиновјев, у књизи *Зат д: феномен зат дњааштва*, у време кад је, осокољен победом у хладном рату, кренуо крсташки поход Запада. То су: „Дискредитовати све основне атрибуте друштвеног уређења земље коју треба позападњачити. Дестабилизovati је. Допринети кризи економије, државног апарата и идеологије. Поцепати становништво земље на непријатељске групе, атомизовати га, подржати било какве опозиционе покрете, поткупити интелектуалну елиту и привилеговане слојеве. Истовремено водити пропаганду о предностима западног начина живота. Изазвати код становништва позападњачене земље завист према западном изобиљу. Створити илузију да је ово изобиље и за

14 А. Зиновјев, Исто, стр. 310.

њих тобож достижно у најкраћем времену, само ако њихова земља ступа на пут преображаја по западним обрасцима. Заразити их пороцима западног друштва, представити пороке као врлине, као истинско испољавање слободе личности. Пружати економску помоћ позападњаченој земљи у оној мери, у којој то доприноси рушењу те економије, производи паразитизам у земљи и ствара Западу репутацију некористолубивог спасиоца позападњачене земље од слабости њеног пређашњег начина живота¹⁵.

У основи, идеја глобализма није никаква општесветска идеја, него западна идеја. У њој није положена жеља различитих народа да се уједине и међусобно стопе. То је идеја Запада. Прецизније, идеја „одређених снага на Западу да узму владајући положај на планети, да организују цело човечанство у функцији својих конкретних интереса, а не у интересу неког апстрактног човечанства“¹⁶.

Транснационалне компаније, које прелазе границе националних држава и чине их пропусним, нису никакве светске компаније. То су западне компаније. Исто је и са глобалним информационим системом. Светска култура у ствари је „вестернизација“ културе осталих народа и потчињавање њихове културе западној, боље рећи њена американизација. Америка је крајњи производ западњаштва. И његов нужни део. Веза Америке и осталих западних земаља постала је судбинска.

Потчињавање планете Америка не може извршити сама, без других западних земаља, недостаје јој капацитет. Друге западне земље, опет, без Америке не могу задржати свој садашњи положај. Веза је постала нераскидива. Предвиђања, а за неке и надања, како ће се Европа отргнути од Америке испразна су. Чињеница да противљења американизацији света долазе само од Американаца, попут Ноама Чомског, док европски интелектуалци ћуте и сама нешто говори. Неће бити да је страх од последица оно што задржава европске интелектуалце и политичке лидере да се супротставе американизму. Европске земље осећају да их само америчко лидерство, у ком ће их пратити и извршавати своју улогу, може одржати на месту које сад заузимају у свету.

15 Исто, стр. 308, 309.

16 Исто, стр. 306.

С Америком је и настало оно што зовемо Запад. Запад је Европа, плус Америка. Западњаштво: европеизам, плус американизам. Европа је стари појам. Америка, новији. Запад, сасвим нов.

Идеја светске доминације и потчињавања целокупне планете својој вољи својствена је западним народима. Пре су ту идеју западни народи настојали реализовати појединачно, сад то раде заједно. И свесни су да то морају радити заједно.

ЛИТЕРАТУРА

- Н. В. Нарочница, *Русија и Словени у свијету промјена*, Београд, Богословски факултет, 2003.
- Н. Нарочница, *Русија и Руси у светској историји*, Београд, СКЗ, 2008.
- А. Зиновјев, *Свијетла Будућност*, Загреб, Глобус, 1986.
- А. Зиновјев, *Зата д: феномен зата дњааштва*, Београд, Наш дом, 2002.
- М. Шолохов, *Узорана ледина*, Загреб, 1980.
- Н. Ј. Данилевски, *Русија и Европа*, Београд, Службени лист СРЈ, 1994.
- Монтескје, *О духу Закона*, Београд, Филип Вишњић, 1989.
- Е. Лингер, „Гордијев чвор“, Чачак, *Градац*, год. 18/1990, бр. 92, 93, 94.
- К. Шмит, *Појам политичког – Норма и одлука*, Карл Шмит и његови критичари, Београд, Филип Вишњић, 2001.
- Т. Шпидлик, *На изворима Европе*, Београд, Партенон, 2007.
- С. Хантингтон, *Сукоб цивилизација*, Подгорица, ЦИД, 1998.

Djuro Bodrozic

COLONIAL DEMOCRACY

Summary

With the end of “the Cold War” the wave of “democratization” forcefully splashed over the states that had been in the opposite camp during the cold war confrontation. What is it that they these states gained from it really – is it the freedom or foreign hegemony? Is it possible to observe “the Cold war division” only as an ideological division or the basis of the division is much deeper than that, and in line with it, permanent one? It is the theme of this paper.

Accepting the Western socio-economic, economic and cultural pattern has not made the former socialist states to become the Western states, but the colonies of the West instead of it.

Key Words: democracy, colonialism, ideology, Occidentalism